

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ	ศักยภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการผลิตของชุมชน ปกากะญอ บ้านแม่ยางส้าน อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้เขียน	นายอาร์กย์ กัมปนาทบวร
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม
คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ	รองศาสตราจารย์ ดร.อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ ประธานกรรมการ ศาสตราจารย์ ดร.มนัส สุวรรณ กรรมการ อาจารย์คณิต ธนุธรรมเจริญ กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “ศักยภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการผลิตของชุมชนปกากะญอ หมู่บ้านแม่ยางส้าน ตำบลท่าผา อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ เพื่อศึกษาศักยภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการผลิตของชุมชนปกากะญอ และเพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพของชุมชนปกากะญอในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และการเข้าไปศึกษาในชุมชนโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ สันทนาการ การสังเกตอย่างมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ข้อมูลที่ได้รับการตรวจสอบความสมบูรณ์แยกแยะเป็นหมวดหมู่ วิเคราะห์และนำเสนอโดยการบรรยาย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. วิธีการดำเนินชีวิตของชุมชนตั้งแต่ดั้งเดิมเป็นการผลิตเพื่อการยังชีพตามระบบความเชื่อ และภูมิปัญญาของชุมชน ต่อมาเมื่อชุมชนได้มีปฏิสัมพันธ์กับภายนอก รูปแบบการผลิตของชุมชนได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นการผลิตในเชิงพาณิชย์มากขึ้น
2. ศักยภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการผลิตของชุมชนบ้านแม่ยางส้าน คือ ความสามารถ ความรู้ ทักษะ ในประเด็นดังต่อไปนี้

2.1 การถ่ายทอดและการเรียนรู้ของชุมชน เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากภูมิรู้ดั้งเดิมของชุมชน การเรียนรู้ที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างชุมชน และการเรียนรู้จากปฏิสัมพันธ์กับภายนอก

2.2 การวิเคราะห์ปัญหา การที่ต้องประสบปัญหาร่วมกันจึงได้ร่วมวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหา ซึ่งนำไปสู่การจัดตั้งกลุ่มองค์กรภายในชุมชน ออกกฎระเบียบร่วมกันในการดูแลรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ

2.3 การแก้ไขปัญหา โดยจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติขึ้นในหมู่บ้าน ได้แก่ กลุ่มอนุรักษ์ป่าต้นน้ำ กลุ่มอนุรักษ์ป่าใช้สอย และกลุ่มพื้นที่ทำกิน มีการกำหนดระเบียบกฎเกณฑ์ และข้อปฏิบัติร่วมกัน

2.4 การวางแผน เกิดจากการแลกเปลี่ยนความรู้กับองค์กรภายนอกและขยายความร่วมมือจากกลุ่มอนุรักษ์ในหมู่บ้าน เป็นเครือข่ายอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติลุ่มน้ำแม่แรก มีการจัดตั้งคณะกรรมการเครือข่าย เพื่อออกกฎระเบียบข้อบังคับเงื่อนไขให้ชุมชนในลุ่มน้ำได้ปฏิบัติตาม

2.5 การใช้ประโยชน์ การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติตามรูปแบบที่ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับศักยภาพของชุมชนปกาเออญอในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ประกอบด้วย ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประเพณี ความเชื่อและวัฒนธรรม ภาวะผู้นำ กลุ่มองค์กรภายในชุมชน การมีส่วนร่วม และปัจจัยเอื้อจากภายนอกชุมชน ซึ่งมีส่วนช่วยสนับสนุนศักยภาพชุมชนบ้านแม่ยางส้านในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

Independent Study Title	The Capability of a “PAKAKAYOR” Community in Natural Resource Management for Production : A Study of Maeyangsan Village, Mae Chaem District, Chiang Mai Province		
Author	Mr. Arak Kampanatbovorn		
M.A.	Man and Environment Management		
Examining Committee	Assoc. Prof. Dr. Anurak Panyanuwat	Chairman	
	Prof. Dr. Manat Suwan	Member	
	Lect. Kanit Thanuthamcharoen	Member	

ABSTRACT

This qualitative research, namely, “the Capability of a “PAKAKAYOR” Community in Natural Resource Management for Production : A Study of Maeyangsan Village, Mae Chaem District, Chiang Mai Province”, has two purposes. It aimed to study the capability of a “PAKAKAYOR” community in natural resource management for production, and the related factors.”

Research methodology introduced in this study is qualitative research based on relevant materials, documentary analysis, formal and informal interviews, and observations. Sufficient information from the survey was classified, analyzed and recorded descriptively. The founding of this research were as follows:

1. The native ways of living of the community were found as production means for earning a living of the villagers based on their belief system and local wisdom. Since the community had more social contracts with people from outside, its production pattern was gradually changed into the direction of trading increasingly.

2. Potentiality of ability, knowledge, and proficiency to manage the national resource in “Ban Maeyangsan Village”, had following points

2.1 Transmitting and learning in the community Learning and transmitting which came out from the original knowledge in the community, from the interaction within and outside the community.

2.2 Analyzing problems. While encountering, people set up local organizations to analyze and solve the problems, using appropriate method of solution.

2.3 Solution of problem. To solve the problems, 3 types of local organizations should be set up to make a regulation to protect their national resources.

2.4 Planning. Three local organizations should expand as their networks to protect watershed.

2.5 Beneficial use of national resources. Beneficial use of national resources were used and preserved by community members.

3. The factors, which were related to community potentiality of “PAKAKAYOR” to manage national resources, consisted of local wisdom, social custom, belief, culture, conditions of leaders, community organizations. The factors, which were from outside the community were beneficial, supporting the potentiality of national resource management in Ban Maeyangsan Village.